

ЗВІТ
ОБЛАСНОГО МЕТОДИЧНОГО ОБ'ЄДНАННЯ
БІБЛІОТЕК ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ЗА 2016 РІК

Вагома роль в інформаційній підтримці навчального та наукового процесів відводиться бібліотекам вищих навчальних закладів, основна увага яких сьогодні зосереджена на комплектуванні та організації ресурсної бази, удосконаленні обслуговування користувачів різних категорій, запровадженні інноваційних технологій на основі наукових досліджень, бібліографічній, краєзнавчій та видавничій діяльності.

Діяльність бібліотек обласного методичного об'єднання (МО) протягом звітного року була спрямована на допомогу бібліотекам вищих навчальних закладів зі сприяння розвитку та вдосконалення основних методів і форм бібліотечної та бібліографічно-інформаційної діяльності бібліотек ВНЗ; виявленні, вивченні, узагальненні та популяризації кращого інноваційного досвіду роботи; координації діяльності бібліотек вишів та їх взаємодії з книгозбірнями інших систем і відомств в організації підвищення кваліфікації бібліотечних працівників.

Книгозбірні вишів обласного методичного об'єднання поступово змінювали традиційні функції, трансформуючи весь комплекс послуг для якомога повнішого задоволення потреб різних категорій користувачів. Приємно відмітити позитивні зміни в роботі бібліотек по запровадженню інноваційних технологій, розширенню доступу користувачів до локальних та світових ресурсів. Такий новий напрям діяльності бібліотек, як он-лайнова довідкова служба стала традиційним і досить популярним сервісом для користувачів.

Проведено планові засідання обласного методичного об'єднання:

- *Краєзнавство – основа науково-дослідницької роботи наукової бібліотеки вишу. (на базі Наукової бібліотеки ПНУ ім. В. Стефаніка);*
- *Діяльність інформаційно-бібліографічного відділу як важлива складова іміджу бібліотеки. (на базі бібліотеки національного медичного університету);*
- *Інституційний репозитарій як інструмент інформаційного забезпечення науково-технічної бібліотеки. (на базі науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ).*

Сучасний інтерес суспільства до проблем краєзнавства дає можливість усвідомити всім, що любов до Батьківщини, почуття патріотизму, відповідальності за її долю, формуються з дитинства. Важливу роль у збереженні культурного надбання відіграють бібліотеки вищих навчальних закладів, які накопичують та зберігають знання з усіх галузей діяльності, а також у системі краєзнавства, виступаючи центрами культурної та наукової інтеграції у ВНЗ. У Науковій бібліотеці Прикарпатського університету ім. В. Стефаніка краєзнавчій функції, як однієї з пріоритетних, завжди приділялася значна увага. Саме тому на базі цієї книгозбірні відбулося чергове засідання обласного методичного об'єднання на тему: **«Краєзнавство – основа науково-дослідницької роботи наукової бібліотеки вишу»**.

Краєзнавча діяльність бібліотеки проводилася у двох напрямках: науково-дослідному та науково-видавничому. Темами наукових досліджень були: «Науковці Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника: біобібліографічний аспект»; «Фонд рідкісної книги Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника». Різні аспекти краєзнавчих досліджень бібліотеки були висвітлені у виступах на наукових конференціях, які проходили кожного року в бібліотеці. Матеріали виступів опубліковано у збірнику наукових праць «Карпатські бібліотечно-краєзнавчі студії». Бібліотекою підготовлено цілий ряд тематичних бібліографічних краєзнавчих покажчиків: «Стефаникознавство у Прикарпатському університеті» (2011), «Символ української нації: до 100-річчя від дня народження С. Бандери» (2008), «Світ Карпат: розвиток туризму на Прикарпатті» (2007), «Український Мойсей»: до 150-річчя з дня народження Андрея Шептицького (2015), «Шевченкіана в Прикарпатському університеті» (2014) (електронний варіант) та ін. Університетська книгозбірня відіграла велику роль як збирач і хранитель інформації про рідний університет, його обдарованих людей.

Працівники відділу обслуговування користувачів використовували комплексні форми популяризації краєзнавчих документів серед яких можна назвати: зустрічі з відомими людьми краю, вченими, краєзнавцями, письменниками, конкурси на кращого знавця краю та ін.

Засідання пройшло на високому професійному рівні. В обговоренні даної теми взяли участь фахівці інших бібліотек методичного об'єднання (науково-технічна бібліотека ІФНТУНГ, бібліотека національного медичного університету), які також поділилися інформацією про власний досвід в цьому напрямку.

Розвиток комп'ютерної техніки, поява нових носіїв інформації докорінно змінили традиційні інформаційно-бібліотечні технології, що торкнулося всіх сторін діяльності *бібліотеки Івано-Франківського національного медичного університету* – від комплектування до формування власних інформаційних ресурсів. Довідково-бібліографічна та інформаційна робота – найважливіші складові в діяльності бібліотеки. **23 червня 2016 року** на базі цієї книгозбірні відбулося чергове засідання обласного методичного об'єднання на тему: *«Діяльність інформаційно-бібліографічного відділу як важлива складова іміджу бібліотеки»*.

Головною метою функціонування бібліотеки в період освоєння сучасних технологій було забезпечення доступності документів, відомостей, знань для ефективного й максимально повного задоволення освітніх і наукових потреб користувачів. Використання у діяльності книгозбірні мультимедійних засобів, як перспективного і високоефективного інструменту надало можливість представити більші обсяги інформації в потрібній послідовності, порівняно із традиційними джерелами.

Основна мета інформаційної роботи відділу – регулярне доведення інформації про нові надходження до користувача, розкриття інформаційних ресурсів, повідомлення про наявність літератури з певних тем.

Ознайомитися з новими надходженнями до бібліотеки студенти та викладачі мали змогу різними шляхами: в інформаційно-бібліографічному відділі виставки-перегляди щомісячно, на сайті де відображається вся інформація.

Одним з найголовніших факторів бібліотечного обслуговування це повнота, своєчасність і безвідмовність у задоволенні потреб користувачів. Впровадження нових інформаційних технологій дозволило розширити сферу послуг. Важливою ланкою діяльності відділу було виконання усних та письмових довідок. Тематика бібліографічних довідок тісно пов'язана з найактуальнішими проблемами медицини. Уже традицією стало

проведення занять з інформаційної культури, екскурсій по бібліотеці, студенти знайомилися з електронним каталогом та традиційними картковими Вміння спеціаліста спілкуватися з користувачем – основа успішної роботи бібліотеки медичного університету.

Голова методичного об'єднання, директор бібліотеки ІФНТУНГ Пилип Я. А. зауважила, що робота бібліотеки ІФНМУ з інформаційно-бібліографічного обслуговування за останні три роки досягла досить високого рівня і заслуговує уваги .

Професійне спілкування з колегами науково-технічної бібліотеки ІФНТУНГ та Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника у рамках проведення такого засідання дало змогу вселити впевненість, що вдосконалення позитивного іміджу, формування надійної репутації сучасної бібліотеки в інформаційному суспільстві є пріоритетним завданням, розв'язання якого сприятиме ефективному функціонуванню в умовах технологічних трансформацій.

На сучасному етапі бібліотека навчального закладу – це не просто приміщення з читальними залами та книгосховищами, – це бібліотечно-інформаційна система, яка вибудовується таким чином, що майже з кожного комп'ютеризованого робочого місця є можливість увійти в бази даних бібліотеки і мати такі самі можливості, які надаються безпосередньо в бібліотеці. Бібліотека забезпечує швидкий пошук та отримання інформації в зручній формі і є невід'ємною частиною інформаційної системи інституту.

Необхідність забезпечення вільного доступу до джерел інформації та знань в умовах інтенсивного розвитку глобальних комп'ютерних мереж обумовила появу ініціатив "самоархівування наукових публікацій" і створення інституційних репозитаріїв, що стають все популярнішим видом спеціальних інформаційних ресурсів та послуг, які надають бібліотеки вищих навчальних закладів України. Саме про це йшлося на засіданні методичного об'єднання бібліотек вищих навчальних закладів, яке відбулося на високому професійному рівні в *науково-технічній бібліотеці на тему: «Інституційний репозитарій як інструмент інформаційного забезпечення науково-технічної бібліотеки»*.

Якісне наповнення та функціонування інституційного репозитарію залежало від багатьох факторів, врахування яких було обов'язковим завданням бібліотеки.

Першорядним завданням науково-технічної бібліотеки було розроблення проекту-положення щодо функціонування інституційного репозитарію Івано-Франківського національного університету нафти і газу, визначення мети та завдань, створення його структури. Архів побудований за типовою структурою інституційних репозитаріїв.. В

репозитарії розміщені публікації вчених університету, статті з наукових університетських журналів, монографії, доповіді тощо. Інституційний репозитарій набув визнання за рахунок популярності наукових досягнень університету, підвищував престиж, рейтинг навчального закладу та його науковців. Введення в дію репозитарію дав установі високу ступінь контролю над результатами досліджень своїх співробітників, уможлилював керування їхніми науковими та навчальними матеріалами з найбільшою ефективністю. Тому надзвичайно важливою проблемою розвитку електронного архіву було його змістовне наповнення. Якісне наповнення та функціонування залежало від багатьох факторів, врахування яких було обов'язковим завданням бібліотекаря.

Провідним напрямком активного впливу на діяльність науково-технічної бібліотеки – це інноваційна діяльність, що дозволяла зробити прорив до нових інформаційно-комунікаційних технологій, нової якості бібліотечної справи, а її результат – якісне поліпшення продуктів і послуг, які надавалися бібліотекою.

Змістовна зустріч та професійне спілкування колег (наукова бібліотека Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника, бібліотека національного медичного університету) при проведенні засідання обласного методичного об'єднання збагатили учасників досвідом з даного питання та новими ідеями, які сприятимуть підвищенню якості бібліотечної роботи та мінімізації витрат робочого часу.

Сьогодні бібліотечний працівник зобов'язаний володіти усім комплексом проблем у галузі інформації, пропонувати нові види інформаційних послуг, володіти навичками ділового спілкування, підвищувати свою професійну майстерність, дотримуватись професійної етики бібліотечного співтовариства, міжнародних стандартів і суспільних норм. Система занять з підвищення кваліфікації планувалася з урахуванням складності питань, які були важливими та актуальними на даному етапі.

Важливим аспектом діяльності методичної роботи з підвищення кваліфікації було врахування особистісних факторів: прагнення бібліотечних фахівців до покращення діяльності їх установи, оволодіння сучасними знаннями й навичками, а також сумлінний та творчий підхід до вирішення виробничих питань.

Тому такі форми, як ***семінари, майстер-класи, практикуми, круглі столи, консультації*** в роботі міжвузівських секцій займали особливе місце в системі підвищення кваліфікації та були спрямовані на глибоке вивчення досвіду, теоретичне його осмислення, вироблення практичних рекомендацій. Під час відвідування занять в секціях, виступи співробітників супроводжувалися мультимедійними презентаціями.

За звітний рік проведено засідання секцій:

- з питань формування та збереження фондів:

- **практикум** «Інвентаризація книжкового фонду: методика проведення»;

- **семінар** «Управління бібліотечним фондом та фінансування бібліотеки університету в сучасних економічних умовах»;

наукова бібліотека ПНУ ім. В. Стефаника

з питань інформаційно-бібліографічної діяльності:

- **семінар** «Використання електронного каталогу як джерела інформації для користувачів бібліотеки ІФНМУ»;

бібліотека національного медичного університету

- з питань інформаційних технологій:

- **майстер-клас** «Досвід використання електронних колекцій наукової періодики відкритого доступу у науково-технічній бібліотеці».

науково-технічна бібліотека ІФНТУНГ.

Крім підвищення кваліфікації, всі бібліотеки працювали над створенням та редагуванням регламентуючих документів. Провідні фахівці бібліотек систематично здійснювали аналізи окремих напрямків роботи, а також рекламували свою діяльність та ділилися досвідом на сторінках фахових видань.

Сьогодні, для модернізації бібліотек вишів необхідно вдосконалювати формування бібліотечних фондів інформаційними ресурсами, продовжувати автоматизацію всіх бібліотечних процесів, впроваджувати різноманітні онлайн-послуги, зокрема віртуальної довідки, інституційного репозитарію, електронної бібліотеки, запроваджувати в роботу книгозбірень кращий досвід вітчизняних та зарубіжних колег, вирішувати питання переоснащення матеріально-технічної бази бібліотек. Таким чином, бібліотечна політика, самі бібліотекарі мають відповідати умовам, що змінюються. В інформаційному суспільстві XXI століття бібліотека повинна стати генератором, творцем інноваційного освітнього середовища, необхідного для творчого розвитку педагогів та студентів.

**Голова обласного методичного об'єднання
бібліотек ВНЗ Івано-Франківської області,
директор науково-технічної бібліотеки
ІФНТУНГ**

Я. А. Пилип